Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/10/2026 17:04
Sayı: E-120.07.03-1971857

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-23697814
Konu : Soru Önergeleri

7/43217 GK 143
7/43709 GK 152
7/45206 GK 170
7/45207 GK 170
7/45809 GK 178

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 21.04.2026 tarihli ve 1842012 sayılı yazınız.
b) 05.05.2026 tarihli ve 1849186 sayılı yazınız.
c) 10.06.2026 tarihli ve 1871834 sayılı yazınız.
ç) 25.06.2026 tarihli ve 1882753 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Osmaniye Milletvekili Sayın Asu KAYA tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/43217, 7/43709, 7/45206, 7/45207 ve 7/45809 Esas Numaralı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazılarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:
1 - 7/43217 Cevap Metni (2 Sayfa)
2 - 7/43709 Cevap Metni (4 Sayfa)
3 - 7/45206 Cevap Metni (6 Sayfa)
4 - 7/45207 Cevap Metni (3 Sayfa)
5 - 7/45809 Cevap Metni (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: B835472B-DAE7-4AA9-8F7A-6348AAFBA423 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr
Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

Osmaniye Milletvekili Sayın **Asu KAYA**'ya Ait **7/45207** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Bakanlığımız koordinesinde çocuk haklarının etkin bir şekilde uygulanması ve koordinasyonunun sağlanması için *"2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı"* hazırlanmış ve 2023 yılı Nisan ayında yürürlüğe konulmuştur. Belge doğrultusunda çocuk işçiliğine ilişkin somut stratejik amaç, hedef ve eylemler düzenlenmiştir.

Ülkemizde bugüne kadar yürütülen çocuk işçiliğini önlemeye yönelik çalışmalar ile uyumlu olarak, 138 ve 182 sayılı ILO Sözleşmelerinin uygulanmasını da içeren, çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik olmak üzere *"Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı"* oluşturulmuştur. Program dahilinde, çocuk hakları konusundaki farkındalığın artırılması için Bakanlığımızca koordine edilen İl Çocuk Hakları Komitelerinde çocuk işçiliği ile mücadele konusunun özel olarak ele alınması faaliyeti yer almaktadır. Bu doğrultuda, 81 İlimizde oluşturulan Çocuk Hakları İl Komiteleri tarafından her yıl 12 Haziran Çocuk İşçiliği ile Mücadele günü kapsamında farkındalığı artırıcı faaliyetler yürütülmektedir.

Ayrıca EU IPA II kapsamında Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ortak yararlanıcısı olduğu *"Türkiye'de Çocuk Haklarının Desteklenmesi Projesi"* uygulamaya konmuştur. Projenin amaçlarından biri de çocuk işçiliğinin takibi ve önlenmesine yönelik Bakanlık kapasitesinin artırılarak çocuk işçiliğinin önlenmesidir. Projenin "Bileşen 3: Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi" kapsamında Türkiye genelinde 81 ilde görev yapan *"Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Hizmet Birimleri"* için sekiz modülden oluşan bir hizmet içi eğitim programı geliştirilmiştir. Ardından 30 meslek elemanına eğitici eğitimi verilmiş ve 12 ilde 120 personele yaygınlaştırma uygulaması yapılmıştır. Çocuk işçiliğinin izlenmesi konusunda Ulusal Çalışma Grubu oluşturulmuş ve ilgili tüm paydaşların katkı ve katılımları ile çocuk işçiliğinin tarım, sanayi ve sokak koşulları ayaklarının tümünü kapsayan ve e-Metip uygulamalarını genişleten bir izleme sistemi model önerisi geliştirilmiştir.

2021 yılında "22 İlde kırsal bölgelerde çocuklar için koruyucu ve önleyici hizmetler hakkında bilgilendirme yapılması ve ihtiyaçların belirlenmesi" ne yönelik bir çalışma başlatılmıştır. Çalışmada ekipler tarafından ziyaret edilen köylerde aileler ve çocukların yanı sıra muhtarlar, okul idarecileri, belediye görevlileri ve imamlarla da görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma büyükşehirler dışındaki 51 ilde yaygınlaştırılmıştır.

Ek olarak Bakanlığımızca her ilde *Çocuklar Güvende Ekipleri* oluşturulmuş ve ekipler aracılığıyla risk altındaki çocuklara yönelik tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca Çocuklar Güvende Ekipleri; çocuk işçiliği ile mücadelede öncü ve koordinatör kurum olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Bakanlığımıza bildirimi yapılan çocuklara yönelik hızlı bir şekilde eğitim, sosyal hizmet, sosyal yardım ve her türlü rehberlik hizmetlerinin verilebilmesi amacıyla da faaliyet göstermektedir.

Ekipler tarafından alan taramaları, çocuklarla mesleki çalışmalar, hane ziyaretleri, ailelere yönelik rehberlik faaliyetleri, eğitim kurumları ziyaretleri gerçekleştirilmektedir. Yapılan

alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca çocuğun ailesine rehberlik hizmeti verilmekte, gerekli görüldüğü takdirde aile hakkında adli işlem başlatılabilmekte, gerek görülmesi halinde çocuk kurum bakımına alınabilmektedir.

Bakanlığımız tarafından çocukların temel ihtiyaçlarının karşılanması, aile bütünlüğünün korunması, ailelerin güçlendirilmesi ve geçici sosyal-ekonomik güçlüklerin olumsuz etkilerinin giderilmesi amacıyla Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) sunulmaktadır. SED, yalnızca ekonomik destek sağlamayı değil, aynı zamanda çocukların ve ailelerinin psikososyal açıdan desteklenmesini hedefleyen bir sosyal hizmet modelidir.

Çocuk işçiliğinin temel nedenlerinden biri olan ekonomik ve sosyal açıdan karşılaşılan dezavantajlı durumların etkilerini azaltmayı amaçlayan SED kapsamında, desteklenmedikleri takdirde korunma ihtiyacı oluşabilecek çocukların aileleri yanında bakım ve gözetimleri sağlanmaktadır. Böylece çocukların eğitim hayatından kopmalarının, çalışma yaşamına erken yaşta katılmalarının ve çeşitli risklerle karşı karşıya kalmalarının önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

SED kapsamında desteklenen çocuklar üç aylık periyotlarla izlenmekte; çocukların eğitimlerine düzenli devam etmeleri, akademik başarılarının desteklenmesi, sosyal, sportif, sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılımlarının artırılması için çalışmalar yürütülmektedir. Bu süreçte çocukların fiziksel, ruhsal, duygusal ve sosyal gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi esas alınmaktadır.

Ayrıca çocuk ve gençlerin suça sürüklenmelerinin, zararlı alışkanlıklar edinmelerinin, sokakta çalıştırılmalarının ve çocuk işçiliğine maruz kalmalarının önlenmesi amacıyla koruyucu, önleyici, eğitici ve geliştirici rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunulmaktadır. Çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunmaları için gerekli sosyal hizmet müdahaleleri gerçekleştirilmekte, ihtiyaç duyulan durumlarda ise 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında danışmanlık, eğitim ve sağlık tedbirlerinin alınması önerilmektedir.

Bu yönüyle Sosyal ve Ekonomik Destek, çocuk işçiliğinin önlenmesinde önemli bir koruyucu mekanizma olarak işlev görmekte olup çocukların eğitim haklarından yararlanmalarını, güvenli aile ortamında büyümelerini ve sağlıklı bireyler olarak topluma kazandırılmalarını desteklemektedir.

Öte yandan Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM) tarafından, mevsimlik tarım işçiliği için illere gelen aileler ve çocuklarına yönelik olarak koruyucu ve önleyici hizmetler, sosyal hizmet bilgilendirmeleri ve gerekli hallerde müdahale çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Söz konusu çalışmalarda Mobil SHM araçları da görev alabilmekte ve sosyal hizmetlere erişim artırılmaktadır. Aile Eğitim Programları (AEP) kapsamında eğitimler verilmekte; çocuk işçiliği, erken yaşta evlilik ve şiddetle mücadele konularında yönlendirme, rehberlik ve eğitim faaliyetleri yürütülmekte; ihtiyaç duyulan sosyo-ekonomik destek, evde engelli bakım ve yaşlı hizmetlerinden de faydalanılabilmesi için gerekli rehberlik ve yönlendirmeler sağlanmaktadır. Gezici tarım işçilerinin çocuklarının geldikleri bölgelerdeki okullara devam etmesi yönünde veya ailelerin sağlık ihtiyaçları kapsamında da ailelere rehberlik yapılmaktadır.

Diğer taraftan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda

sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımız yoksulluğun nesiller arası transferinin önüne geçebilmek ve sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı verebilmek için özellikle çocukları destekler nitelikte yardım programlarına önem vermektedir. Bu nedenle ihtiyaç sahibi hanelerimiz çeşitli hane bazlı sosyal yardımlarla desteklenmektedir. Bu çerçevede doğrudan çocuklarımızı destekler nitelikte olan Şartlı Nakit Transferleri, Öksüz ve Yetim Yardımı, Asker Çocuğu Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Doğum ve Çoklu Doğum Yardım programları gibi düzenli yardım programları yürütülmektedir.

Bununla birlikte yoksulluk zincirini kırmak amacıyla özel önem verilen eğitim yardımları kapsamında aktarılan tutarlar sosyal yardım harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu kapsamda eğitim materyali, ücretsiz ders kitabı, engelli öğrencilerin ücretsiz taşınması, öğrenci barınma, taşıma ve yemek yardımı, öğrencilerin ulaşım giderlerine yönelik yardımlar ve öğle yemeği yardımı gibi pek çok yardım programı ile de çocuklarımız desteklenmektedir.

Öte yandan çocuklu hanelerimize çocuklara yönelik yardımlara ek olarak; yardım özelinde belirlenen şartları sağlamaları halinde Gıda Yardımı, Barınma Yardımı, Elektrik Tüketim Desteği ve Yakacak Yardımı gibi diğer yardımlar ile bütüncül bir yaklaşım benimsenerek ihtiyaçlı yönlerinden desteklenmektedir.

Bu kapsamda tematik ve kapsayıcı sosyal yardım programları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız desteklenmekte olup Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programlarına ilişkin detaylı bilgiler ve veriler Bakanlığımız internet sitesinden takip edilebilmektedir.

Bununla birlikte, Bakanlığımız tarafından 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 20/2 maddesinde yer verilen "Bakanlık, gerekli görmesi hâlinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir." hükmü uyarınca kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik cinsel istismar dosyalarına katılım sağlanmaktadır. Bakanlığımız avukatları tarafından, yargılama sürecinde gerek görülmesi halinde ilgili mahkemelerden sanıkların azami hadden cezalandırılmaları talep edilmekte ve tutukluluk kararı verilmesi veya tutuksuz yargılanmalarına yönelik kararlara itiraz edilmektedir. Ayrıca 6284 sayılı Kanun ve 5395 sayılı Kanun kapsamında derhal koruyucu ve önleyici tedbirler alınmakta, mağdurlara yönelik psiko-sosyal destek ivedilikle sağlanmaktadır. Bakanlığımız tarafından, Cumhuriyet Başsavcılıklarınca yürütülen soruşturma dosyalarına, 6284 sayılı Kanun kapsamında davaya müdahillik hususunun değerlendirilebilmesi için soruşturma sonucunun Bakanlığımıza tebliğ edilmesi talepli dilekçe sunulmaktadır. Soruşturma sonucunun tebliği halinde, soruşturma sonucunda dava açılmış ve iddianame düzenlenmişse Bakanlığımızca davaya müdahillik hususu değerlendirilmekte, soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmişse Bakanlığımızca bu karara itiraz hususu değerlendirilmektedir.

Soru önergesinde yer alan istatistiki veriler Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.